

Utlåtande Rotel I, Rotel IX (Dnr KS 2020/746)

Reviderat genomförandebeslut gällande Stockholm Avfall AB:s utveckling av Högdalens sorteringsanläggning

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Reviderat genomförandebeslut gällande Stockholm Avfall AB:s utveckling av Högdalens sorteringsanläggning till en total investeringsutgift om 955 mnkr i kostnadsläge mars 2020 godkänns.

Föredragande borgarråden Anna König Jerlmyr och Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

I december 2016 tog kommunfullmäktige genomförandebeslut gällande en sorteringsanläggning som ska sortera ut matavfall i gröna påsar, samt lämpliga förpackningsfraktioner ur stockholmarnas restavfall, ska uppföras i Högdalen till en kostnad av 805 mnkr i 2016 års prisnivå.

Baserat på genomförda NIR-utredningar togs i september 2017 ett reviderat genomförandebeslut i Stockholm vatten och avfalls styrelse enligt projekt- och styrgruppens rekommendationer. I revideringen ändrades anläggningens sorteringsteknik till NIR-teknik och kostnaden för projektet justerades utifrån den nya tekniken från 805 mnkr till 898 mnkr (prisnivå september 2017) varav 21 mnkr av justering var prisjustering på grund av indexuppräknings. Det reviderade genomförandebeslutet togs ej vidare till kommunfullmäktige då revideringen bedömdes inrymmas inom styrelsens beslutsmandat enligt koncernens projektstyrningsmodell.

Projektets omfattning justerades till ett uppförande av en anläggning för sortering med NIR-teknik i kombination med omlastning av matavfall.

Efter det reviderade genomförandebeslutet i september 2017 vidtog fortsatt projektering samt upphandling.

Under projektets upphandlingsfas har det konstaterats att anläggningen i sin planerade omfattning inte ryms inom gällande genomförandebeslut. För att åtgärda diskrepansen presenteras alternativet att omfattningen av projektet anpassas genom att omlastningsdelen stryks.

Projektet kompletterar också sin kalkyl med en indexuppräknings på grund av den utdragna projektprocessen vilket till stor del beror på komplex detaljplaneprocess.

Stockholms Stadshus AB och stadsledningskontoret har analyserat de två alternativ som presenteras i beslutsunderlaget och delar Stockholm vatten och avfalls bedömning att det är mest fördelaktigt att justera anläggningens omfattning så att omlastningsstationen utgår och fortsatt bygga en sorteringsanläggning för att sortera ut matavfall och eftersortera tre förpackningsfraktioner. Detta stämmer även väl överens med kommunfullmäktiges mål om minskade investeringsvolymerna samt påskyndar projektets genomförande.

Koncernledningen och stadsledningskontoret uppmärksammar att avvikelserna i investeringsutgift trots projektets anpassningar är betydande och Stockholm vatten och avfall uppmanas att vidta åtgärder för att förbättra projektstyrningen. Det omarbetade förslaget kan innebära ökade transporter varför det är av vikt att transporterna sker med förnybart bränsle.

Beredning

Ärendet har beretts gemensamt av stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB.

Våra synpunkter

Ett växande Stockholm med en ökande befolkning ställer stora krav på att stadens avfallshantering sker effektivt och hållbart. Att sortera ut matavfall, metall och plast ger miljönytta och kommer bidra till stadens mål om ett fossilfritt Stockholm 2040. Det är dock fortsatt viktigt att även i driftsfasen ställa krav på fossilfria transporter och el i driften av anläggningen. Vi delar koncernledningens och stadsledningskontorets uppmaning till bolaget om att vidta åtgärder för att förbättra projektstyrningen.

I övrigt hänvisar vi till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande Stockholm Avfall AB
2. Protokollsutdrag Stockholm Avfall AB

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Jan Valeskog och Kadir Kasirga (båda S) och borgarrådet Clara Lindblom (V) enligt följande.

Den nya sorteringsanläggningen i Högdalen är ett viktigt tillskott i utvecklingen av Stockholm som en än mer hållbar och klimatsmart stad. Det är beklagligt att projektet inte längre ryms inom gällande genomförandebeslut. Vi har förlitan till att Stockholm Vatten och Avfall har fattat det minst dåliga beslutet genom att föreslå att omlastningscentralen utgår ur projektet. På så sätt kan investeringskostnaden hållas nere och sorteringsanläggningen har chans att färdigställas enligt tidplan. Den bristfälliga insamlingen av matavfall i Stockholm har varit ett sorgebarn under lång tid och genom detta projekt förbättras möjligheten till matavfallsinsamling och sortering av avfall avsevärt.

Nackdelarna med en anläggning utan omlastningscentral är dock flera, bland annat fler transporter och längre körsträckor för insamlingsfordonen. Fler transporter leder till minskad klimatnytta för stadens matavfallsåtervinning. I tjuvet beräknas klimatpåverkan från transporter till mellan 1 och 3 procent av den totala klimatpåverkan på anläggningen. Då anläggningen som helhet uppskattas bidra med minskade utsläpp av växthusgaser på cirka 43 000 ton koldioxidekvivalenter per år ger avsaknaden av omlastningscentral minskad klimatnytta om mellan 430 ton och 1 290 ton koldioxidekvivalenter per år. Det är därför av största vikt att klimatpåverkan från de ökade transportererna hålls nere till ett minimum. Stor noggrannhet och tydlig styrning krävs framöver, både i projektet och i kommande upphandlingar. Klimatnyttan bör vägas in i upphandlingen av röttningsanläggning dit matavfallet ska transporteras. Att transportererna drivs av fossilfritt drivmedel ska vara en självklarhet.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Reviderat genomförandebeslut för projektet Högdalens sorteringsanläggning till en total investeringsutgift om 955 mnkr i kostnadsläge mars 2020 godkänns

Stockholm den 2 september 2020

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Katarina Luhr

Mats Larsson

Särskilt uttalande gjordes av Jan Valeskog, Kadir Kasirga och Karin Gustafsson (alla S) och Clara Lindblom och Rashid Mohammed (båda V) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Lisa Palm (Fi) med hänvisning till Socialdemokraternas och Vänsterpartiets gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

I december 2016 tog kommunfullmäktige genomförandebeslut gällande en sorteringsanläggning som ska sortera ut matavfall i gröna påsar, samt lämpliga förpackningsfraktioner ur stockholmarnas restavfall, ska uppföras i Högdalen till en kostnad av 805 mnkr i 2016 års prisnivå.

Baserat på genomförda NIR-utredningar togs i september 2017 ett reviderat genomförandebeslut i SVOAs styrelse enligt projekt- och styrgruppens rekommendationer. I revideringen ändrades anläggningens sorteringsteknik till NIR-teknik och kostnaden för projektet justerades utifrån den nya tekniken från 805 mnkr till 898 mnkr (prisnivå september 2017) varav 21 mnkr av justering var prisjustering på grund av indexuppräknning. Det reviderade genomförandebeslutet togs ej vidare till kommunfullmäktige då revideringen bedömdes inrymmas inom styrelsens beslutsmandat enligt koncernens projektstyrningsmodell.

Projektets omfattning justerades till ett uppförande av en anläggning för sortering med NIR-teknik i kombination med omlastning av matavfall.

Efter det reviderade genomförandebeslutet i september 2017 vidtog fortsatt projektering samt upphandling.

Under projektets upphandlingsfas har det konstaterats att anläggningen i sin planerade omfattning inte ryms inom gällande genomförandebeslut. För att åtgärda diskrepansen presenteras alternativet att omfattningen av projektet anpassas genom att omlastningsdelen stryks.

Projektet kompletterar också sin kalkyl med en indexuppräknning på grund av den utdragna projektprocessen vilket till stor del beror på komplex detaljplaneprocess.

Stockholms stadshus AB och stadsledningskontoret har analyserat de två alternativ som presenteras i beslutsunderlaget och delar Stockholm vatten och avfalls bedömning att det är mest fördelaktigt att justera anläggningens omfattning så att omlastningsstationen utgår och fortsatt bygga en sorteringsanläggning för att sortera ut matavfall och eftersortera tre förpackningsfraktioner. Detta stämmer även väl överens med kommunfullmäktiges mål om minskade investeringsvolymmer samt påskyndar projektets genomförande.

Koncernledningen och stadsledningskontoret uppmärksammar att avvikelsen i investeringsutgift trots projektets anpassningar är betydande och bolagets uppmanas att vidta åtgärder för att förbättra projektstyrningen. Det

omarbetade förslaget kan innebära ökade transporter varför det är av vikt att transportererna sker med förnybart bränsle.

Beredning

Ärendet har beretts gemensamt av stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB.

Stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB och stadsledningskontorets gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen och stadsledningskontoret konstaterar att projektet föreslås förändras i en sådan omfattning att det inte längre ryms inom aktuellt genomförandebeslut. Det är angeläget att kommunfullmäktige får möjligt att fatta ett nytt beslut så att arbetet med projektet kan fortsätta.

Koncernledningen och stadsledningskontoret anser vidare att projektet är en viktig pusselbit i för att nå stadens mål att bli fossilbränslefritt till år 2040 samt stadens miljöprogram och klimathandlingsplan. Bland annat har staden ett mål om att öka matavfallsinsamlingen i staden till 70 % och att med hjälp av biologisk behandling öka produktionen av förnybar fordonsgas och biogödsel.

Utöver att i ökad utsträckning ge möjlighet till utsortering av matavfall kommer anläggningen innebära att förpackningsmaterial från hushållens avfallspåsar kan gå till materialåtervinning. Anläggningen i kombination med befintlig separatinsamling av matavfall uppskattas bidra till en minskad klimatpåverkan för Stockholms avfallshantering i form av minskade utsläpp av växthusgaser på ca 43 000 ton CO₂-ekv/år, vilket stämmer väl överens med stadens högt satta klimatmål.

Koncernledningen och stadsledningskontoret har analyserat de två alternativ som presenteras i beslutsunderlaget och delar bolagets bedömning att det är mest fördelaktigt att justera anläggningens omfattning så att omlastningsstationen utgår och fortsatt bygga en sorteringsanläggning för att sortera ut matavfall och eftersortera tre förpackningsfraktioner. Detta stämmer även väl överens med kommunfullmäktiges mål om minskade investeringsvolymerna samt påskyndar projektets genomförande. Koncernledningen och stadsledningsförvaltningen ser positivt på att bolaget har sett över omfattningen i projektet för att minska investeringsutgiften och därmed återgår till en investering i nivå med ursprunglig budget. Det omarbetade förslaget kan innebära ökade transporter varför det är av vikt att transportererna sker med förnybart bränsle. Bolaget uppmanas ha en noggrann kostnadskontroll under projektets gång.